

Så har närvärme utvecklats i Västerbotten

Nils-Eriks Westermark från Skellefteå ger här sin definition av begreppet närvärme och beskriver hur närvärmens utvecklats.

De flesta människor tror att de ha en uppfattning om vad begreppet fjärrvärme innebär. Alltså att man inte behöver ha en egen panna i källaren för att värma huset. Ingen egen ved, olja eller el behövs för att få varmt i huset eller varmvatten i duschen. Men långt ifrån alla kan tala om vilket bränsle som använts och vars energi värmt det vatten som transporterar värme från värmeverket till kunden.

Fjärrvärme benämns den uppvärmningsform som har varit vanlig i de flesta större städer, alltså en stadernas värme. Där har värmetätheten varit av den storleksordningen att det har funnits kostnadsmissigt utrymme att gräva ner kulvertar för att distribuera värme till husen.

I mindre samhällen, glesare bebyggelse och på ren landsbygd har innevanorna fått ordna uppvärmningen individuellt. Så är det naturligtvis fortfarande på landsbygden. I Norrland som jag bäst känner, och framförallt i Västerbotten, var det de tre städerna som med Umeå som pion-

järer hade fjärrvärme. Skellefteå hade sitt Kraftverk som erbjöd värme i form av direktel ända till 1978. Och även senare, men då startade fjärrvärmerörelsen där sin verksamhet.

I takt med energiprishöjningarna efter "oljekrisen" 1973 så började fjärrvärmens att etableras i de mindre kommunernas centralorter. Men fortfarande var det under begreppet fjärrvärme som utbyggnaden skedde och pannorna placerades utanför samhällskärnorna.

Närvärme på 90-talet

Men så in på 90-talet etablerades begreppet närvärme. Min tolkning av innebörden är att värmeproduktionen sker inne i tätorten, alltså nära kunden. Med ett mera väldefinierat och torrt bränsle, pellets, har det blivit möjligt att etablera panncentraler inne i de mindre samhällena. Och då får man flexibla och billigare panncentraler med en effektivare nätutbyggnad. Man kan då ofta nyttja befintliga värmeproduktionsinvesteringar som

topp och reservkapacitet. Lägre investeringar, miljövänligt bränsle och säkrare drift med lägre tillsynskostnader har gett denna utveckling.

Färdiga från fabrik

Dessa nya möjligheter har skapat ett antal närvärmeanläggningar. De jag känner bäst är naturligtvis sådana som jag kommit i kontakt med, endera vid dess tillkomst eller de som vi levererar bränslet, pellets, till. En för flera av dessa gemensam faktor är att de levererats färdiga från fabrik. De är alltså mobila.

Den största på 2 MW effekt. För att så långt möjligt i tiden matcha ansluten effekt och energi, kompletteras den första panncentralen vid behov med ytterligare en liknande central. Då behöver inte investerat kapital ligga och vänta på intäkter.

Pellets + närvärme = sant

För oss på Skellefteå Kraft har denna utveckling varit naturlig då vi också tillverkar pellets. Men att tillverka egen pellets behöver ju inte vara en förutsättning för att starta närvärme i "sitt" område, då pellets finns att tillgå till bra priser och i riklig mängd på marknaden. Så har många av de pelletsanvändande

värmeverk vi samarbetar med resonerat och därmed snabbt kommit igång med närvärme.

Skellefteå Kraft driver just nu själva ett 10-tal närvärmenät med effekter från 0,3 till 3,0 MW och energiomsättning mellan 1 och 20 GWh. Dessutom levererar vi värme från ett 30-tal lokalvärmeanläggningar som är mindre än 300 kW.

Mobila centraler

Med pellets som bränsle kan de flesta samhällsbildningar med någorlunda täthet få sin värme distribuerad som miljövänlig närvärme. Inte bara i Norrland utan även i storstan där de stora näten ännu inte byggts ut. En naturlig utveckling är där att de små näten senare kopplas ihop till större nät som då också ger underlag för kraftgenerering. De mobila pelleteldade panncentralerna kan då, precis som de flyttbara oljecentralerna under fjärrvärmens tidigare utbyggnad, flyttas till nya områden.

Serieeffekt

Det finns idag ett stort antal leverantörer av god teknik inom närvarmenischen. En större efterfrågan ger dessa möjlighet att få en serieeffekt på sin verksamhet och därmed lägre kostnad per kW. Distributionen av pellets blir också effektivare om avståndet minskar mellan anläggningarna. Tillsynen av dessa underlättas också.

Möjligheter för fler

Närvärme med pellets som bränsle är en möjlighet att på ett effektivt sätt få ett miljövänligt, kostnadseffektivt, lättinstallerat och lättkött uppvärmningssystem i samhället. De initiativ som tagits hittills kan visa på möjligheter för alltfler att bygga upp närvärme i sina samhällen eller i små områden med en samlad bebyggelse.

*Nils-Erik Westermark
Marknadsingenjör
Skellefteå Kraft AB*

Närvärme i Bureå. Panna på 2 MW från Hotab i förgrunden. Parsilo på 2 x 40 kubikmeter.

Närvärmecentral i Byske med två pannor på vardera 1,5 MW från Linka. Bränsleförråd två silos på vardera 30 kubikmeter i bakgrunden, värmeleverans cirka 8,5 GWh.